

KYRKNYTT

Tidningen om

LIVSFRÅGOR OCH KRISTEN TRO

från Svenska kyrkan i Karlstad och Hammarö | www.kyrknytt.se

SEX

o
a

samspel

Ett livsviktigt ämne

Rätt och fel i sängkammaren

Vad säger religionen?

Sex mot betalning

En het fråga vid frukostbordet

2

2013

Bild av universitetspräst Hans Kvarnström.
Fler hittar du på bloggen
universitetskyrkankarlstad.blogspot.se

*Gryning och Skymning
älskar ständigt med varandra.
Då föds Dag och Natt,
oskiljaktiga tvillingar.
Denna täta kärnfamilj ber oss;
Öppna upp oss!
Kom med lite evighet!
Lek Verkligheten till oss!*

Det här numret av Kyrknytt handlar om sex. Sexualiteten är en stor och påtaglig del i de flesta människors liv och något som vi alla förhåller oss till på olika sätt. Fruktbarheten är ju också själva förutsättningen för vårt liv här på jorden.

I gamla religiösa texter finns därför massor av tankar och idéer kring hur människan ska handskas med sin sexualitet. Något som vi kanske inte alltid tänker på i dag, eftersom religion för många av oss troligen i första hand för tankarna till riter, trosföreställningar och texter.

Men, i grunden handlar religion om hur vi lever livet som helhet och då ingår förstås också sexualiteten. Fast trots att religionerna i långa stycken reglerar och påverkar sexuallivet, nämndes till helt nyligen nästan ingenting om trosföreställningarnas syn på sex och erotik under religionsundervisningen vid universitet och högskolor.

Det irriterade religionshistoriker Lena Roos, som därför sammanställt antologin "Sex – för Guds skull. Sexualitet och erotik i världens religioner". Numera ingår boken i undervisningen och du får ett litet smakprov i samtalet med Lena Roos i början av tidningen.

VI HAR OCKSÅ intervjuat forskaren Kirsten Grønlien Zetterkvist som studerat den omöjliga ekvation kvinnor lever under – den att moderskapet anses heligt, men sex orient.

Vi pratar även med Stefan som åker till Thailand för att köpa sex och har samlat ett gäng Molkomsmän för ett rundabordssamtal kring varför män går till prostituerade.

Likasa träffar vi personer som väljer att i hög grad avstå från sex och följer med reporter Ingela Hjulfors Berg när hon åker på kurs för att vårda relationen.

VI HOPPAS läsningen väcker många tankar och funderingar i detta livsviktiga ämne! ●

Tankar om religion & SEX

CECILIA HARDESTAM
ansvarig utgivare
och redaktör

KYRKNYTT
Karlstads kyrkliga samfällighet
Västra Kyrkogatan 5
652 24 Karlstad
www.kyrknytt.se

ansvarig utgivare och redaktör
Cecilia Hardestam 054-14 15 32
cecilia.hardestam@svenskakyrkan.se

grafisk form
Maria K-Back, Whiter Shade

tryck
LÖWEX Trycksaker AB, Växjö
ISSN 2001-6212

Svenska kyrkan

Pilgrimsfärd på fyra ben

PILGRIMSRESOR ÄR YTTRE RESOR som ger möjlighet att påbörja en inre resa och vid en pilgrimsritt ger hästarna gott stöd på vägen. De gör ryttarna mer närvarande och ger hjälp att hitta balans och lugn.

Kommande ritter:

12-14/7 Alstrums gård 1800:-, 10-13/8 Ulvsby ranch 5900:-, 24-31/8 Bulgarien 7600:- plus flyg, 14/9 Alstrums gård 400:-, 21-22/9 Småland 3200:-

Mer info: svenskakyrkan.se/karlstadsstift, fliken ”Det här gör Karlstads stift”.

Upptäck Domkyrkan

DEN 11 MAJ 1724 lade murmästare Christian Haller grundstenen till Domkyrkan, Karlstads äldsta byggnad. Som stiftets katedral har den ett starkt symbolvärde och är väl värd att utforska lite närmare.

I sommar erbjuds guidningar varje vardagseftermiddag och efter torsdagarnas lunchmusik kl 12 visas kyrkorgeln, som är Västsveriges största.

Varje fredag klockan 15 kan du dessutom stiga uppför de närmare 200 trappstegen i det 58 meter höga tornet. Den intresserade hittar också en mängd spännande material om kyrkan och dess historia i Karlstads domkyrkas egen bok, som kom förra hösten.

I boken, skriven av Harry Nyberg och med fotografier av Per Berggren, ingår även en cd med verk komponerade av fem av domkyrkans organister genom åren. De framförs av den nuvarande organisten Hans Nordenborg samt Karlstads Motettsällskap.

Besök Domkyrkan

Öppet: 17/6-16/8 vard kl 9-19, lör kl 10-16, sön kl 10-18

Guidning i kyrkan: Vardagar kl 13.15-18.30

Orgelvisning: Tors 4/7-29/8 efter lunchmusiken kl 12

Tornuppstigningar: Fre 17/6-16/8 kl 15

Intresserad av mer?

Du kan köpa boken om Domkyrkan i kyrkan eller beställa den via per@perberggren.st eller 0730-97 04 61. Den kostar 300 kr + ev porto.

Njuuuut

belgiska våfflor vid Grava kyrka

TA VÄGEN förbi Sockenstugan vid Grava kyrka och njut av en belgisk våffla (vi har även traditionella våfflor)!

Premiär måndag 24/6. Sen har vi öppet mån-tors kl 13-19 t o m 1 augusti.

Under samma tid pågår en fotoutställning i kyrkan med fotografier av Hans Flyman.

FOTO JULIA SWARTLING

731 km vatten

– Klarälven en del av nordens längsta vattendrag

FOTO MIKAEL SVENSSON

Tisdagen den 27 augusti kan du lära dig mer om Nordens längsta vattendrag, där Klarälven är en del. Då berättar och visar Jan-Olov Moberg vackra bilder från det 731 kilometer långa vattendraget.

Visste du till exempel att det har sin källa i Härjedalen, går genom Norge och blir såväl Klarälven som Göta älv på väg mot mynningen i havet vid Göteborg?

Tid & plats: 27/8 kl 18, Västerstrandskyrkan

Upplev! Härliga dagar på Hammarö

PÅ CIRKA 25 MINUTER tar du dig med båtbusen från Inre hamn i Karlstad till Lövnäs brygga på Hammarö där du kliver rakt in i Hammarös vackra kulturbygd.

Efter några minuters promenad når du Hammarö medeltida kyrka med pilgrimskapell och utställning, Café Vägkyrkan på Hammars gård, pilgrimsleden på Hammars udde, skärgårdsmuseet och hembygdsgården.

Öppettider:

Café Vägkyrkan 24/6-4/8 kl 11-17
Kyrkan t o m 31/8 vard kl 8.30-17, helger kl 10-17

SEX – för Guds skull

text CECILIA HARDESTAM bild PER HARDESTAM

Tanken att erotik är en spegelbild av gudomliga relationer är troligen lika gammal som mänskligheten själv. Och i de gamla religiösa texterna finns många idéer kring hur människan ska – eller inte ska – leva ut sin sexualitet.

– Alla religioner har åsikter om det goda livet för individ, familj, samhälle. Och där ingår förstås också sexualiteten. Att fortplanta sig och få avkomma är ju en av de grundläggande byggstenarna i tillvaron, säger Lena Roos som är religionshistoriker vid Lunds och Uppsalas universitet.

Trots detta nämndes nästan ingenting om religionernas syn på sex och erotik i religionsundervisningen. För att råda bot på det tog hon, tillsammans med kollegan Antoon Geels, för några år sedan fram antologin ”Sex – för Guds skull. Sexualitet och erotik i världens religioner.”

ANTOLOGIN VISAR ATT reglerna kring hur kärleken bör utövas varierar kraftigt mellan religionerna. Vid en jämförelse framstår exempelvis judendomen som mer positiv än kristendomen, eftersom kristendomen har en så positiv syn på celibat.

Enligt klassisk katolsk teologi har sexualiteten sin plats enbart i syfte att göra barn (än i dag är det ju till exempel förbjudet med preventivmedel). Judendomen talar däremot redan på 200-talet om

makens plikt att tillfredsställa sin hustru – varje dag om han är rik och inte behöver jobba, en gång i månaden om han är kamelförare, men bara en gång i halvåret för en sjöman. Det föreskrivs också att man bör ha sex på sabbaten, eftersom sexualiteten förknippas med det goda i livet.

– Kristendomen har sitt arv från antiken då människan delades upp i kropp och själ och där kroppen sågs som ett hinder för själens utveckling. Det är säkert därför Da Vinci-koden väckt en så enorm uppmärksamhet, bara tanken på att Jesus skulle haft sexuella relationer upplevs som kittlande, berättar Lena Roos.

För muslimer, däremot, är det självklart att Mohammed var gift och en sexuellt aktiv profet.

Religionernas behov av att reglera erotikens sitter ihop med att

sex setts som en både positiv och negativ kraft som måste hållas inom äktenskapets ramar för att vara konstruktiv.

För buddismen är den sexuella lusten en del av begärets roll i människans liv, begär som vi på sikt bör försöka släcka ut för att slippa återfödas. Barnalstrande är därför ingen religiös plikt – som det är för katoliker, muslimer, judar och hinduer – att föra ner fler själar i återfödelsekretsloppet ses helt enkelt inte som särskilt eftersträvanvärt. Onani anses därför inte heller som någon synd, eftersom det inte skadar någon annan.

– Och det är detta som är så in-

tressant, att se hur synen på sexualiteten hör ihop med religionen i övrigt, konstaterar Lena Roos.

I hinduismen är banden till förfäder och föräldrar mycket viktiga för att man ska veta till vem man har förpliktelser och föreningen mellan man och kvinna ses som en symbol för kosmiska krafter. Inom islam är familjen den viktigaste enheten och man bör inte främst se sig som en enskild person. Tillhörigheten i en familj är i stället det helt grundläggande och muslimska ursprungstexter ger mannen rätt att ta fler hustrur, under förutsättning att han förmår vara rättvis mot dem alla.

– Men eftersom många hävdar att det är omöjligt att vara rättvis

mot alla sina hustrur, leder det till att månggifte oftast inte praktiseras i dag.

Det finns alltså vitt skilda synsätt på sex och erotik inom världsreligionerna: från avståndstagande till bejakande, från att se celibatet som den högsta levnadsformen till att se sex som en väg tillbaka till det förlorade paradiset.

Det sista synsättet är kanske tydligast i den judiska mystiken och tantrismen, en variant inom hinduismen. Här ser man samlaget som ett uttryck för att mikrokosmos hör ihop med makrokosmos och som ett sätt att nå Gud, dra ner gudomlig energi och hela en söndrad värld.

Denna tanke, att en av de mest intensiva mänskliga upplevelserna kan vara en spegling av kosmiska krafter, bottenar i en holistisk syn där man menar att vi har möjlighet att återupptäcka den förlorade enheten via erotiken.

I väst har vi dock haft en tendens

att feltolka vad tantrism handlar om: Det rör sig inte om att bli en bättre älskare, utan om att mannen ska försöka låta bli att få utlösning för att på så sätt närma sig den sexuella energins inneboende gudomlighet.

Gemensamt för de texter som studerats i antologin är det androcentriska perspektivet, det vill säga utgångspunkten i den privilegierade mannens erfarenheter, idéer och världsbild. Och det finns en mängd regler för att övervaka kvinnans sexualitet.

– Det handlar om att makten och kontrollen ska ligga kvar hos männen, konstaterar Lena Roos.

DE MUSLIMSKA paradisskildringarna betonar till exempel den erotiska komponenten, på ett för oss ojämnt sätt: I paradiset finns undersköna jungfrur med vilka de rättrogna männen ska få ha aldrig sinande sex. De rättrogna kvinnorna ska däremot återförenas med sina makar och återfå sin ungdoms skönhet, dock utan motsvarande tillgång till mer än en partner.

Samtliga religioner premierar också traditionella heterosexuella äktenskap.

– I alla religioner finns en mängd komplicerade regler om vad som är

otillåtna förbindelser. I judisk och kristen tradition ser man till exempel inte alls lika hårt på kvinnlig homosexualitet som på manlig. Förmodligen sitter det ihop med att den som penetrerar anses ha högre status. Om det sker mellan två män vänder det upp och ner på ordningen och upplevs därför onaturligt. Särskilt inom judendomen är man mycket upptagen av att strukturera världen för att kunna veta vad som är rent och vad som är orent.

Men, inom alla religiösa traditioner pågår också ständiga omtolkningar. Modern islam betonar som exempel ömsesidighet, sexuell etik och en viss form av jämställdhet i sexualakten.

– Människor över hela världen frågar sig: "Vad är okej i vår tid när livet ser ut på det här sättet? Hur är det egentligen med homo-

sexualitet, abort, preventivmedel, förhållandet mellan könen och så vidare", understryker Lena Roos.

– Och man ska komma ihåg att man ser en tydlig skiljelinje mellan vad skrifter och teologer säger och vad folk gör. I katolska länder som Italien och Spanien är födelsetalen exempelvis mycket låga. Men det beror inte på att människorna där inte har sex, utan på att de gör som de själva tycker är bäst och använder preventivmedel – oavsett vad de religiösa auktoriteterna säger. Och så har det alltid varit genom mänsklighetens historia! ●

Så levde de lyckliga i alla sina dagar... eller?

FAKTA PREP

PREP är en metod utarbetad i USA byggd på många års forskning kring relationer. Forskningsresultaten pekade på att par som inte har problem klarade att bryta onda cirklar i ett tidigt skede. Utifrån detta utvecklades ett träningsprogram där paren bland annat får öva sig i tala/lyssna-tekniken, i att upptäcka varningssignaler och att se förlåtelse som en viljehandling. Eftersom det är ett pedagogiskt förebyggande program – inte terapi – är det inte lämpligt för par som befinner sig i kris.

PREP-kursen kan antingen sträcka sig över en helg eller vara upplagd som en kvällskurs där deltagarna träffas en dag i veckan under ett par månader. Under flera år har kyrkans familjerådgivning i Karlstad regelbundet erbjudit PREP-kurser. Just i höst görs dock ett tillfälligt uppehåll.

I nöd och lust valde vi varandra. Men för många par blir samlivet mest på nöd. Var ska kärleken rymmas när ungarna och arbetet tagit sitt? Gör som reporter Ingela Hjulfors Berg: Åk på parkurs och friskvårda relationen.

text INGELA HJULFORS BERG

– Parkurs? Hmm, berätta mer, säger väninnan och lutar sig nyfiket fram.

– Vi får väl se om ni kommer hem i samma bil efter kursen, skrockar karlarna i bekantskapskretsen.

Fastän många relationer i Sverige går i kras inom tio år är det lite suspekt att åka på parkurs. Det är som att skrika rakt ut: «Vi har problem!»

Fortbildar oss gör vi i jobbet, inte i samlivet. Vi gifter oss, flyttar ihop, skaffar barn och håller sedan tummarna och hoppas att det ska flyta på av sig självt. Dessvärre är det inget vidare framgångskoncept. Men för dem som vill behålla sin partner går det att förebygga problem. Sensus studieförbund erbjuder sedan många år relationskurser enligt metoden PREP, för par som vill friskvårda sitt förhållande.

– Det här är en kurs för par som inte är i kris. Ingen av ledarna är professionell terapeut. För dem som funderar på skilsmässa finns kyrkans och kommunens familjerådgivningar som en tillgång med sin speciella kompetens, betonar prästen Staffan Nygårdh.

Tillsammans med sin fru Eva och kursledarna Lennart och Lena Jonsson har han genom åren hållit kurser för 90 par.

JAG OCH MIN MAN Kenneth gifte oss för närmare tio år sen. Nu är vi åter i närheten av kyrkan, på «brottsplatsen», men denna gång för att friskvårda vår relation i stället för att åka på en nöjesweekend till Stockholm. Vi bråkar sällan, nåja, visst händer det att det smälls i dörrar, men det är mest om bagateller, eller?

Det känns onekligen lite pirrigt att åka på parkurs. Tillsammans med elva andra par ska vi under en hel helg vända ut och in på vår relation.

På vita tavlan i samlingsalen har någon ritat två röda hjärtan som går in i varandra. Ljud musik hörs från en cd-spelare och bakom ett litet rött glashjärta fladdrar ett varmeljus. Stämningen är lite tryckt, men förväntansfull. Lena Jonsson betyder att inget par måste delge sina erfarenheter inför de andra i gruppen. Alla övningar sker parvis i enskildhet med vägledning av kursledarna. Det känns som en lättnad.

Första kvällen ägnas åt att ta reda på vilka värderingar vi fått med oss hemifrån och vad vi har tagit med oss in i förhållandet på gott och ont.

Efter frukost på lördagen drar vi igång med en rivstart, tempot är genomgående högt under helgen. Övningarna leder till förtroligt prat, skratt och omskakande känslor om vartannat. Aha-upplevelserna blixtrar. Sådant som vi tagit för givet visar sig ibland vara helt uppåt väggarna, vilket inte alltid är en angenäm upplevelse. Bakgrunden till ett hetsigt gräl är sällan det vi kanske tror. Vi bär med oss olika värderingar från vår uppväxt och källan till dispyten kan vara väl dold. Det gäller att plocka fram den verkliga orsaken och bli medveten om hur vi fungerar.

ETT ANVÄNDBART VERKTYG för att lösa problem är tala/lyssna-tekniken som vi får träna oss i under kursen. Den ene håller i tala/lyssna-kortet och får prata om ett problem utan att bli avbruten av den andre. Sedan ska den andre, med egna ord, återge vad partnern har sagt så exakt som möjligt i jag-form. Den som repeterar budskapet får inte göra miner, gestikulera, falla den andra i talet eller använda motargument.

Det känns bitvis lite robotaktigt, men när vi känner att vi talat nog om bekymret går vi till problemlösningsskedet. Förslagen förs fram, allt skrivs upp och sedan ratar vi ett efter ett tills vi enas om ett gemensamt.

Smått euforiska över vår nyvunna samtalsmetod poängsätter vi olika ämnen som vi vill prata om; ju högre poäng ett ämne får, desto högre varningssignaler. Jag och Kenneth behöver knappt nämna för varandra vilket ämne som vi rankar högst. Det är i vårt fall ekonomin, men det lämnar vi åt sidan så länge. Kurs-

ledarna råder oss deltagare att först samtala om det som inte är så högt rankat för att träna på samspelet, i vårt fall blir det städning.

PÅ EN HALVTIMME har vi löst en rad irritationsmoment, från vem som ska byta toarullen när den är slut till regelbundna städdagar.

Sällan har vi väl känt oss så duktiga, dessutom beslutade vi om en måluppföljning. Samtidigt växer insikten om hur mycket tid vi egentligen behöver avsätta för att reda upp våra liv. Det är troligen därför vi uppmuntras av kursledarna att inte lösa de tunga bekymren först. Här ges plats för det goda exemplet på problemlösning, men vad gör vi när vi kör fast?

– Då tar ni «timeout» och bestämmer en ny tid med varandra för ett nytt samtal om problemet och använder tala/lyssna-tekniken, säger Lena Jonsson.

Men kursen bjuder också på något mer än problemlösning, som den fantastiska känslan av att vi faktiskt har valt varandra och att vi har en relation som vi måste vårda för att inte förlora. Att lyfta fram varandras goda sidor är något vi borde göra oftare.

LÖRDAGSKVÄLLEN AVRUNDAS med en «lady-lufsen-kväll», tända ljus, kafébord med rödrutig duk, rosor och ostbricka. Det går ett sus genom gruppen. Ögonpar glittrar ikapp med den porlande cidern. Min man ser mycket nöjd ut.

När vi packar väskorna i bilen för hemfärd på söndagen utbrister han:

– Det här känns som en nystart, ett slags före och efter.

Jag kan inte annat än hålla med. Lena Jonssons råd ringer i öronen: Värna om ert privatliv: Gärna middag på restaurang, men boka ett hotellrum också! ●

VILL NI ÅKA PÅ PARKURS?

Sista helgen i augusti ges en kurs på Liagård i norska fjällen.

Läs mer: www.liagard.no/251/prep-kurs

På www.sensus.se/prep listas aktuella kurstillfällen i Sverige.

– Vi lever i en tid där sexualiteten finns lite överallt men ändå kanske inte får den plats i livet som man önskar sig. I takt med att tipsen om hur du kan få ett ”fantastiskt sexliv” ramlar över oss, ökar också skammen när man inte får sexet att fungera eller inte vill ha det. Många brottas med ”normen” som säger att du ska vara sexuellt aktiv, oavsett hur livet ser ut i övrigt, säger Helena Engelbrekt.

– Sexualiteten är ju inte en egen liten ö i en människa som fungerar oavsett vilka förutsättningar som råder. Många tycks tro att hur stressigt det än är, hur jobbigt livet än är, hur trött jag än är, hur många vaknätter och konflikter vi än haft så ska det ändå funka sexuellt. Och så är det inte. Det är en myt som vi behöver slå håll på.

NYLIGEN GENOMFÖRDE Aftonbladet/United Minds den mest omfattande sexvanestudien i Sverige på 17 år. I den svarade 3 000 personer mellan 18 och 74 år på frågor om sina sexvanor. Resultatet visar att svenskarnas sexfrekvens minskat med 24 procent sedan den förra befolkningsstudien 1996.

1996 hade en medelsvensk sex 5,0 gånger i månaden. I år är siffran 3,8. Också sexlusten har minskat – undantaget åldersgruppen 66-74 år uppger fler att de sällan har lust till sex. Dessa resultat stämmer väl med vad vissa forskare i USA kommit fram till: 15-20 procent av alla parrelationer är mer eller mindre ”vita”, dvs paret har inte haft sex på många år. Men män vill väl alltid ha sex?

– Att mannen alltid vill ha sex är en myt som många män försöker leva upp till. Det kan i sig bli en orsak till erektionsproblem, nedsatt sexuell lust och att man drar sig undan sin partner.

DET HÄR KAN MAN läsa om på nätet på olika sex- och samlevnadssajter. Som Sara som anser att hon och partnern är vackra och välmående, lyckade och mycket framgångsrika och inte minst sexiga.

– Men vi har inte sex. Ja, inte med varandra i alla fall. Nu pratar vi inte om avhållsamhet denna sommar eller det senaste halvåret. Vi pratar snart nio år helt utan sex. Ett vitt äktenskap. Yngsta barnet är nio år.

Sara frågar sig om någon av dem är homo-sexuell eller till och med asexuell. Kanske framför allt mannen.

– Min man tycks alltid ha haft ett mycket mindre sexbehov än jag. Så det gnisslade

tidigt, redan före barnen och sen upphörde sexet helt.

Sara tänker på sex flera gånger om dagen, ibland flera gånger i timmen. För det är lika nödvändigt med sex och närhet som med mat och sömn.

– Jag har en älskare förstås, sedan länge. Vi har det sjukt bra sexuellt, men det är absolut inte en person som skulle kunna ersätta min man i något annat avseende än just i sex-aspekten.

Även Margareta, 46 år från Karlskoga, lever i ett vitt äktenskap sen 15 år. Inget sex överhuvudtaget, hon och maken tar inte ens i varandra. De har i övrigt ett bra äktenskap, inga ekonomiska problem, samma humor.

– Vi är kompisar och min man har alltid ställt upp i alla väder, genom sorger, sjukdom och annat. Vi har egentligen aldrig haft ett tillfredsställande eller ens särskilt aktivt sexliv men hade väldigt mycket närhet de första åren, tills vårt första och enda barn föddes. Mitt problem är väl att det gått så väldigt lång tid, så jag är inte attraherad av honom på det sättet längre.

Margareta funderar mycket över om hon ska bryta upp från förhållandet där hon förvägras värme, närhet och sex ibland.

– Jag har till och med frågat om det vore ok om jag hittade någon vid sidan om som kan ge mig det jag saknar. Men det accepterar han inte.

DE HÄR PROBLEMEN känner Helena Engelbrekt väl till. De som är nöjda med att leva i en asexuell relation söker förstås aldrig hjälp. Andra som söker sig till henne tycker att det är problematiskt att inte ha sex. När det sexuella samspelet inte fungerar är det oftast en i relationen som vill mer än den andre. Inte sällan är det mannen som tycker att det är för lite sex i förhållandet.

Att en i paret är missnöjd kan sätta igång en negativ spiral med ingredienser som krav, skuld och skam. Och det blir tyst i sängkammaren. Då gäller det att börja prata med varandra och inte vänta för länge med att söka hjälp om man inte klarar att prata på tu man hand.

– Par i allmänhet talar inte öppet om sex med varandra. I alla fall inte när det gäller det egna förhållandet. För de flesta är det en mycket laddad fråga. När det handlar om att uttrycka vilka behov och önskningar man har, då är det om möjligt ännu svårare. För en del blir det nästan mer intimt än att ha sex.

Främst handlar det om att många har svårt att se till sina egna behov och i stället ser på de normer man tror gäller.

Media hjälper också till att skapa föreställningar om hur det perfekta sexet ska se ut. Vem har inte sett rubriker som ”Så får du henne tänd på semestern!” ”Träna dina muskler i underlivet.” ”Gör resan till en sexsemester!”

– Vissa rubriker kan ju till och med få mäniskor som har ett hyfsat gott sexliv att få stora skälvan. Och så är det alltid med föreställningar som kommer utifrån om hur sex ska vara, det blir frustrerande och inte alltid så hjälpsamt.

NÄR HELENA TRÄFFAR par pratar hon aldrig om vad som är ”normalt”. Rädslan för att vara just ”onormal” är oftast stor hos personer som har bekymmer med sex.

– Däremot kan det finnas sånt som är mer eller mindre vanligt när det gäller sex. Men ”normalt” kan ingen säga vad det är. Skulle 2,5 samlag i veckan vara normalt kanske? Vem kan bestämma det?

– Så länge man inte gör något olagligt, skadar sig själv eller andra så måste sex få vara upp till var och en. Eller om man aldrig vill ha sex för den delen. Om det är ett problem eller inte bestämmer personen själv.

– Det finns en föreställning om att det ”normala” är när sexet är ett penetrerande samlag inom ett heterosexuellt förhållande, en heteronorm som HBTQ-personer får kämpa mot.

Helena berättar också att när något i sexlivet inte funkar spiller det ofta över på kramar och smek. Allt det intima försvinner.

– När sex blir kravfullt och prestationsinriktat är risken stor att man hamnar i en negativ spiral där det snart inte finns någon fysisk närhet och där sensualitet och intimitet inte finns över huvud taget.

FÖR MÅNGA ÄR SEX det enda sättet att bli bekräftad och få känna sig älskad och betydelsefull. När det försvinner kan både självkänslan och tryggheten raseras.

Att inte vilja ha sex med sin partner kan också bero på att det är något annat i förhållandet som inte är bra och behöver lösas först.

– Det kan vara ett tecken på att det finns olösta konflikter och sårade känslor som gör att man inte vill ha sin partner nära, säger Helena Engelbrekt. ●

FOTNOT Saras och Margaretas namn är påhittade.

När lusten tagit slut

Man ska gilla sex. Det anses normalt. Men har verkligen alla ständigt lust och älskar så fort de får chans? Helena Engelbrekt, sexolog och parterapeut i Karlstad ger en lite mer nyanserad bild av verkligheten.

A close-up photograph of a woman's face, focusing on her nose and lips. She is wearing bright red lipstick. A pearl necklace is visible on the right side of the frame. The background is dark and out of focus.

MADONNA & HORA

— omöjlig ekvation

----- text MARGARETA JONILSON -----

Helig moder, men oren kropp.

– Vi måste göra upp med dessa kluvna kvinnobilder så att vi kan bli hela, säger forskaren Kirsten Grönlien Zetterqvist vid Stockholms universitet.

Moderskapet står högt i kurs i dag, i alla fall i vårt nativitetstörstade Europa. Löpsedlar och veckotidningar frossar i kändisars babylycka, och rollen som urduktig förälder konkurrerar hårt med den som surdegsbagare och karriärklättrare.

– Vi lever i en tid då moderskapet idealiseras och idealisering är alltid farlig, konstaterar Kirsten Grönlien Zetterqvist, teologie doktor i religionsfilosofi och med avhandlingen "Att vara kroppssubjekt" bakom sig. Där tar hon avstamp i en seglivad problematik: Religioner och ideologier sätter modern och madonnan på piedestal samtidigt som de kroppsliga funktionerna i sexualitet och födande, som är en förutsättning för detta moderskap, förvisas ned till orenhet och det heligas motsats.

– På så sätt klyvs bilden av kvinnan i två motpoler, säger Kirsten Grönlien Zetterqvist, och det är just denna klyvning jag utmanar genom att både bekräfta kvinnan som föderska och livgiverska och som myndig med rätt till ett oinskränkt egenvärde.

– Vi är kroppssubjekt, tillägger hon. Det som är jag är en helhet där kroppen inte kan skiljas från min tanke och vilja!

Men i en traditionellt mansdominerad värld ses kvinnans kropp som objekt, som ett redskap, hon finns till för att föra mannens avkomma vidare och därför måste hennes sexualitet kontrolleras stenhårt.

– Det ser vi framför allt i hederskulturerna, och det var inte länge sedan en kvinnas främsta roll i Sverige kunde vara att föda en son som skulle föra storbondens arv vidare.

För den som inte själv har en livmoder blir det alltså viktigt att kontrollera den som har en – och att göra henne enbart till en livmoder. Eller till enbart en vagina, vilket är den andra ytterligheten i den splittrade kroppsbild kvinnor lever med. Å ena sidan är vi personer i en kropp, å andra sidan finns en utifrån bild där vi ser oss själva med en extern blick, med mannen som betraktare.

– Risken att flickor och kvinnor endast ser på sig själva med en extern, bedömande blick ökar i vår tid, konstaterar Kirsten Grönlien Zetterqvist och hänvisar till internet och andra kommunikativa kanaler där vi exponerar och exponeras mer än någon gång tidigare.

– Jag upplever att kvinnans kropp är väldigt hotad i dag. Om kvinnan definieras genom betraktaren och denne betraktare kommer åt överallt, bland annat via nätet, så är det naturligtvis väldigt svårt för kvinnan att vara hos sig själv, att vara i sin egen kropp och själv definiera vem hon är.

Kirsten har sedan 1990 arbetat med att försöka bidra till en helare bild av kvinnan, tidigare som folkbildare, nu som forskare på halvtid. Hon anser att det fanns en öppning under de frigiörda sjuttio- och åttiotalen, när man talade positivt om kvinnans lust, det brändes behåar och experimenterades med nya familjekonstellationer.

– Vi hade en respekt för att man kunde göra olika individuella val. Och för varje val som någon gjorde såg andra att dessa val var möjliga. Nu har valmöjligheterna stramats åt igen.

Men Kirsten Grönlien Zetterqvist har inga planer på att ge upp bara

för att tiderna har hårdnat. Hon vet hur illa kvinnor far av att leva i splittringen mellan den upphöjda madonnan och den besudlade horan.

– Det behövs insikt om att kvinnan, precis som mannen, är sin kropp och att det finns ett egenvärde i den kroppen, den finns inte bara i förhållande till mannen.

– Den viktigaste frågan nu är solidarisk vakenhet – att värna kvinnors egenvärde både i eget liv och i det gemensamma kvinnosläktet. Kvinnors kroppar kränks och skändas. Patriarkala strukturer legitimerar brist på respekt för kvinnors sexualitet och fruktbarhet i religionernas namn. Fertilitetsindustrin utnyttjar i sina ekonomiska intressen både kvinnokroppen och nativitetströsten.

– När jag i våras fick förfrågan om att medverka i en kvinnofrukost innebar det samtidigt en inbjudan till självvransakan: Var är jag nu i mitt engagemang för kvinnors liv? Då kom de två orden solidarisk vakenhet. Jag vill vara en uppmärksam medleverska som inte släpper frågorna som rör kvinnors liv. Ett exempel här är mitt arbete med fortbildning av lärare och rektorer i förhållande till skolan och hedersproblematiken. Hur värnas flickors rätt till egenvärde och till att få erfara vad ansvarig frihet innebär i just deras liv?

I EN INTERVJU I KYRKNYTT för 18 år sedan sa Kirsten Grönlien Zetterqvist: "Om inte kristendomen hjälper oss att leva våra liv har den inget berättigande. Och eftersom jag för egen del inte kan välja om jag ska fortsätta tro eller ej ... så måste jag försöka medverka till att den verkligen känns giltig. För alla."

Hur ser du på det uttalandet i dag, i skenet av den splittrade kvinnobild som kristendomen är med och skapar?

– Jag tänker så här: Visst, kristendomen – som andra religioner – riskerar hela tiden att slå sig till ro i ett givet berättigande och en evig legitimitet. Men tack och lov så finns det inom kyrkorna organisationer och individer som bryter maktens stiltje och oroar med frågor som rör människors liv i den samtid som är vår! I dessa sammanhang får jag hjälp att hålla mig vaken. ●

Kirsten Grönlien Zetterqvist rörde om i genusgrytan i Kyrknytt redan för 18 år sedan.

FOTO: ELISABETH OHLSSON WALLIN

”Att bara få tömma sig, och ha kravlöst sex, utan att någon tar illa upp, det finns ett sånt behov, men vi pratar inte gärna om det.
Henry Walleborn står för formuleringen. Männén runt bordet håller med.

text HELENA SÖDERQVIST bild JESSICA SEGERBERG

Varför vill män köpa sex

– tankar kring frukostbordet

Det är gubbfrukost i Molkom. Mat och prat och avslappnad samvaro, alltid första måndagen i månaden. Så ser rutinerna ut, bland korsstygntavlor och levande ljus. Fast just i dag är ordningen en annan. Lite oro runt borden, trots att medelåldern är sextio och den samlade erfarenheten rätt stabil. De tio som mött upp på Hemvärnsgården har lovat att prata sex, att dela med sig av sina tankar kring manlig sexualitet och diskutera varför de tror att vissa män köper sex.

Kvinnor köper också, men inte alls i samma utsträckning. De manliga kunderna dominerar oavsett om säljaren är man eller kvinna. Nätet är den i särklass vanligaste mötesplatsen. Enkelt, anonymt och alltid nära.

När journaliststuderande på Molkoms folkhögskola för några år sedan la ut två falska sexannonser i Karlstad svarade 650 män. Under två veckor var mejlkontaktarna intensiva. De vänliga breven med de kontaktskapande formuleringarna var betydligt fler än de grova och förolämpande. Studenterna bestämde träff med tio av männen. Alla dök upp. En av dem kom till macken i Molkom. Han satt i sin bil och väntade på en 16-åring.

Vi börjar där. I den allra närmaste omgivningen, på andra sidan riksväg 63. Sexhandeln är inget storstadsfenomen. Den finns lokalt.

– Men det var kanske ingen från Molkom, försöker Lennart Svensson.

JO, DET VAR DET. Önskan om att förlägga handeln någon annanstans är en vanlig reaktion. Inte så mycket för att det är en olaglig handling, utan mest för att bevara distansen. Men när köparen, och även säljaren, går att identifiera, när tankarna börjar närma sig den egna sfären, blir dilemmat uppenbart. Köpa en annan människa, är det verkligen okej? Eller är det en tjänst som köps, fullt jämförbar med massage och städning? Diskussionen tar fart.

– Prostitution sägs vara världens äldsta yrke, det kommer alltid att finnas. Sex som handelsvara har alltid efterfrågats, påminner Lennart.

Den svenska lagstiftningen, att den som köper begår

ett brott men inte säljaren, är ologisk tycker männen. De är medvetna om tanken bakom, att säljaren oftast är i en utsatt situation och att en kriminalisering av handlingen bara skulle förvärra läget. Men ändå – marknaden får hålla öppet men ingen får handla – det är bakvänt och uppmuntrar till dubbelmoral, menar männen.

Hur vill de ha det då? Jämförelser görs med andra länder där synen på sex är annorlunda. Någonstans i det allmänna frukostsurret enas de om att ”om det funkade” vore nog den tyska legaliserade sexhandeln att föredra, där bordellerna är lagliga och de prostituerade har lön och arbetsrättsligt skydd, tillgång till hälsokontroller och överfallslarm. Om de visste att de som säljer sex inte for illa och att de gjorde det av egen fri vilja, och att det var både lagligt och moralsikt accepterat, så skulle inte tanken på att handla vara omöjlig.

Bo Cider

Brasklapparna är många. För samtidigt är det svårt. Och det går ju inte att bortse från det etiska. Ingen av männen skulle vilja att deras eget barn satsade på en karriär som prostituerad, oavsett hur lagligt, värlönlönat och kontrollerat jobbet än var.

– Så är det ju.

MENDÄR INNE I ÅTERVÄNDSGRÄNDEN närmar sig männen ändå något intressant. Alla män köper inte sex, långt därifrån, men de som köper är inga ”ovanliga män”. De finns i alla samhällsklasser, många har barn och en partner, jobb och fritid och lever som folk gör mest.

Vad är det som driver ”vanliga” män att köpa sex?

”Nyfikenhet. Spänning. Brist på sex. Att vilja prova saker som ens partner inte har någon lust med. Makt. Önskan att få dominera. Eller motsatsen, underkastelse. Slippa krav och förväntningar. Betala för sig och gå. Bli ompysslad och omhändertagen. Slippa presteras.”

Det fylls på med tänkbara förslag från olika håll och ingen är direkt tvärsäker. Men när det kommer till driften, behovet av sex, gör Molkomsmännen gemensam sak.

– Sex är så starkt, det finns där hela tiden. Visst är det mest i ungdomen och avtar lite med åren, men det tar stor plats hela livet. Och det går inte att stänga av. När suget kommer tar det över allt annat. Känslan då man vet att man ska till känns i hela kroppen.

Inte så att driften ursäktar, det är inte dit de vill komma, och det poängteras noga, men att driften tar större plats än vad som är accepterat att prata om, så upplever de det. Och de tror att den är en förklaring till att män handlar sex. Driften blockerar vägen för både lagliga och etiska resonemang.

– Är det inte jag så är det någon annan, så tror jag att köpare resonerar. I stunden skjuts alla argument åt sidan och de ursäktar sig själva. Behovet av att tillgodose sexdriften blir starkare. Just då. Sen kommer ånger och funderingar och skam och skuld.

Henry Wallebom och Lennart Svensson

Men varför inte onanera i stället, om det bara handlar om driften att få utlösning och lätta på trycket?

– Det är en kvinna man vill ha. Det bästa är ju att ha en fungerande relation, men så ser det inte ut för alla, säger Bo Cider.

Männen funderar vidare kring sex och relationer. Rent generellt tror de att människor har för lite sex, och att både män och kvinnor skulle må bra av en mer avslappnad syn på ämnet.

– Sex är bra mot frustrationer och spänningar. Kanske skulle mer sex minska användningen av våld i samhället.

De är tillbaka i driften, till ett biologiskt behov som inte har med kärlek att göra.

– Sex på recept, som friskvård?

Frukosten har gått in i ett skede av tillåtande brainstorming där det är svårt att skilja på skämt och allvar. Av den första avvaktande stämningen finns inget kvar.

– Nej men ärligt, är det någon som tittat på sambanden mellan våld och sex? undrar Derek Wilborn. Blir män mindre våldsamma om de har mer sex?

Ingen vet.

DEREK ÄR ENGELSMAN och kom till Sverige 1970. Då var det stor skillnad på de båda länderna. Sverige var betydligt friare i sin syn på sex. Men så är det inte längre, tycker han. Männen anser att dagens offentliga samtal om sex lätt blir politiskt korrekta, i den meningen att alla säger det förväntade.

– Inte minst sexköp har blivit något av en kvinnoaksfråga och den man som har en avvikande åsikt, eller en invändning, respekteras inte. Det leder till att vi undviker diskussionen, tror Lennart.

Och diskussionen behövs, tycker de. För att förstälsten ska öka. Om målet är att sexhandeln ska minska måste efterfrågan belysas och bli begriplig. Att prostitution helt skulle försvinna tycker männen är en naiv tanke, men att ”rensa bland avarterna” borde ha hög prioritet. Som avarter definierar de sex med barn och människohandel.

Männen återvänder till Molkomsbon, som satt där på andra sidan vägen och väntade på flickebarnet han beställt. Allt är verkligen inte okej. ●

Lennart Julin, Derek Wilborn och Peter Beäff

fakta

Sedan 1 januari 1999 är det förbjudet att köpa sexuella tjänster i Sverige. Maxstraffet är sex månaders fängelse. Den som säljer sex begår dock inget brott.

Sverige var först i Europa med att kriminalisera sexköp. 2009 valde även Norge att lagstifta på samma sätt. Men där vidgades förbudet till att även gälla sexköp utomlands.

Nederländerna var första land i Europa med att legalisera bordeller. De prostituerade deklarerar sina inkomster och omfattas av social- och sjukförsäkringssystemet. Inkomsterna är pensionsgrundande.

Som andra land kom Tyskland 2002. Även där är bordeller och koppleri lagligt och de prostituerade omfattas av det allmänna försäkringssystemet. Lagen kom efter att en domstol slagit fast att prostitution ”inte är omoraliskt utan en normal del av samhället”.

FOTNOT De män som samtalar runt frukostbordet i Molkom är: Arne Skoglund, Lars Eriksson, Lennart Julin, Derek Wilborn, Peter Beäff, Bo Cider, Henry Wallebom, Lennart Svensson, Gösta Green och Rauno Liimatta.

SEX

– till vilket
pris?

På Bangla road i Patong pågår affärerna helt öppet och dygnet runt, trots att prostitution är olagligt. Stefan och Aom syns inte på bilderna och heter i verkligheten något annat.

Stefan köper sällskap och sex i Thailand. Två veckor på våren och två på hösten. Så har det sett ut sedan skilsmässan för tio år sedan. – Jag vill inte ha en jämnårig svensk kvinna.

text HELENA SÖDERQVIST bild SIMON SÖDERQVIST

Natten är slut. För den här gången. I en av Bangla roads många glittrande gatubarer står en medelålders svensk man, rörd till tårar, tröstad av två högklackade servitriser. Den ena av dem är hans, än en liten stund.

– Vi har haft det fint, Aom och jag. Hon är en jättegö tje. Avsked är alltid tuffa och det känns väldigt ledsamt.

Stefan tillhör de erfarna kunderna. Han kan marknaden och vet hur man handlar en flickvän.

Prostitution är olagligt i Thailand. Fast bara på pappret. Alla tjänar pengar på sexhandeln, även polisen, och ingen verkar ha intresse av att den ska minska. Hotellen längs gatan tar 500 bath extra för den som vill ta med ”en gäst” på rummet, barerna vill ha 500 av den som ”köper loss” en barflicka för kvällen, och den ladydrink som varje man förväntas bjuda på är menyns dyraste. Själva sexet, det kostar runt 2 000 bath, om det bara handlar om ett ligg och några timmar vill säga.

Stefans uppgörelse ser annorlunda ut. Han köper en sorts tidsbestämd relation och lever ihop med kvinnan under sina två semesterveckor. Fenomenet kallas TGF, Thai girlfriend. Hon får mat och uppehälle, drinkar och konserter. Stefan får sällskap och sex. Enligt honom finns ingen hallick inblandad utan Aom behåller de pengar han ger henne. Riktigt hur många tusen bath det blir på två veckor vet

han inte, eller vill inte säga.

– Men det är en helt annan prisbild, så klart.

Aom har två barn i norra Thailand. Säsongsjobbet på baren i Patong försörjer familjen.

– Tjejerna skulle inte gå här om de inte behövde pengar till sina barn och föräldrar. Så är det.

Men Stefan tycker ändå att det är en okej uppgörelse. Två vuxna människor som båda gjort ett val, så ser han på affärerna. Nyttjandet är ömsesidigt, menar han. De västerländska männen kallas plånböcker. Och som sådan har han också känt sig vid snabba förbindelser.

– Men jag är inte längre intresserad av att sitta på rad på porrklubbarna eller köpa massage med happy ending. Jag vill ha en bra semester med en ung vacker kvinna. För mig känns det annorlunda. Det känns här, säger han och lägger handen på hjärtat, men tillägger snabbt och skattande att han nog är naiv.

Turism i Thailand

- 22 miljoner turister besökte Thailand under förra året.
- Mer än hälften kom från Asien och Stillahavsområdet.
- 350 600 svenskar besökte Thailand 2012, en minskning med cirka 25 000 jämfört med året innan.
- Av de utländska turisterna är 65 procent män.

Källa: Thailandska turistministeriet

– Jag vill ha kramar, närhet, känsla och gemenskap. Det måste funka med tjejen. Och det har det gjort med Aom.

Men han vet spelets regler. I morgon kan det vara någon annan som betalar för hennes tjänster.

Stefan åker hem, till ett värlövjobb, vuxna barn, vänner och ett singelliv i storstan. Om ett halvår är han tillbaka på Bangla road. Kanske träffar han Aom igen, men förmodligen inte. Stefan brukar byta. Det är enklast så. Under några år hade han en relation på distans med en thailändsk kvinna. De sågs två gånger per år och höll dessemellan kontakt via mejl och telefon. Det var bra till en början, men det kom till en punkt då avståndet och brist på gemensamt språk gjorde att det inte höll, säger han.

Stefan tycker det är skönt att slippa alla former av förväntningar och engagemang i kontakten med kvinnor. TGF är fest och semester. Att dela vardagen med en jämnårig svensk kvinna är han definitivt inte intresserad av. Han fick nog av krav och kompromisser under åren som gift. Skilsmässan var bitter. Never again.

Sen är det ju det där med unga kroppar. Thailändskorna är snygga och attraktiva. Det är inget han hymlar om. Självt är han 54.

– Jag åker ensam man till Thailand. Klart alla vet vad jag gör. ●

Hallå där...

Hasse Pettersson, terapeut på
Krismottagningen för män i Karlstad

Vad är Krismottagningen för män?

– En mottagning för män där de garanteras att få träffa en manlig terapeut och få tid för samtal inom en vecka. Vi löser akuta livskriser genom att diskutera, ventilera, analysera och reflektera. Mottagningen har funnits i nio år och drivs av Svenska kyrkan, Landstinget i Värmland och kommunerna Karlstad, Kil, Forshaga och Hammarö.

Varför behövs den?

– Vissa män vill träffa en man. Det finns så mycket kvinnor inom vård och socialtjänst. En del män känner att de befinner sig i ett verbalt underläge och att kvinnorna håller ihop. Språket har betydelse.

Vad söker männen för?

– Nästan alla kommer hit för att det har gått snett i en relation. Sen finns det de som drabbats av sorg och sjukdom. Av de 100 män vi möter under ett år har 40 någon form av problem med våld, men vi är ingen våldsenhet. Männen jag möter befinner sig i en livskris och de söker frivilligt.

Vilka män träffar du?

– Alla kategorier, men de flesta har jobb. Säg att de tillhör arbetarklass och medelklass. Övre medelklassen tror jag söker privat, det är mer diskret.

Hur pratar de om sin sexualitet?

– Det finns ett krav på att män ska prestera och leverera sex. Sex är ofta knutet till behovet av bekräftelse. ”Ger jag kvinnan sex blir jag någon” och ”Jag är åtminstone bra på att ha sex med dig”. Män jag möter är rädda för att inte räkna till. Det finns en uppfattning om att det alltid är mannen i en relation som vill ha mer sex, men så behöver det inte vara.

Vad är dina erfarenheter av män som köper sex?

– Nästan obefintliga. Jag möter säkert män som köpt sex, men de tar inte upp det här. Däremot har jag erfarenhet av sexmissbruk. Det kan vara män som är notoriskt otrogna, men också män med erektionsproblem som kompenserar sitt behov utifrån sexsidor på nätet. Vid datorn blir det krävligt och fungerar. Beteendet kan bli tvångsmässigt. Jag möter män som berättar att de går in på toaletten flera gånger om dagen och onanerar till porrsidor i telefonen. Man gör det i hemlighet och känner skuld. De som kommer hit mår inte bra.

Finns det ett samband mellan våld och sex?

– Definitivt. Allt sex är inte sexualiserat, det vill säga kommer ur en sexuell drivkraft. Sexuellt våld handlar till exempel om makt och kontroll. Är det sex mot min vilja, då är det makt. Våldet kan vara både psykiskt och/eller fysiskt. Det psykiska i form av att förnedra och bryta ner är vanligare än det fysiska. Och de personer som utövar våldet är medvetna om det. ●

Krismottagningen för män har telefon 054-18 01 54

boktips

Höga Visan

Gamla testamentet i Bibeln

Vi kan omöjligt ägna ett helt nummer åt sex utan att slå ett slag för den underbara erotiska kärleksskildringen i Bibeln – Höga Visan.

En njutning att läsa för alla som tycker om god poesi och till glädje för dem som uppskattar texter i Bibeln som berör hela livet, även kärleken och sexualiteten. I Höga Visan – eller Sångernas sång om man översätter hebreiskan ordagrant – beskrivs en kärlekslek där mannen och kvinnan är jämställda och besjunger varandra i ömsesidig lust. Den blomstrande, kroppsbejakande kärleken sägs till exempel vara starkare än döden.

Vi lockar till läsning med ett utdrag där kvinnan beskriver sin älskade:

*”Hans kinder är som kryddsängar,
där doftande örter växer.*

*Hans läppar är liljor,
de dryper av flytande myrra.*

*Hans armar är stavar av guld,
besatta med krysoliter,
hans mage en skiva av elfben,
överströdd med safirer.*

*Hans lår är pelare av alabaster
på socklar av guld.*

*Hans gestalt är som Libanon,
stätlig som dess cedrar.*

*Hans gom är sötma,
allt hos honom är begärligt.”*

Välkomna att upptäcka denna lustens, hänryckningens och glädjens lovsång över kärleken!

noterat

Krafttag mot övergrepp i kyrkan

För drygt tio år sedan avslöjades att många sexuella övergrepp skett inom den katolska kyrkan i USA. Media har också uppmärksammat flera fall i Sverige där kyrkligt anställda, och då främst präster, anklagats för övergrepp.

Sedan slutet av 1990-talet arbetar Svenska kyrkan med att förebygga och bemöta sexuella övergrepp i kyrkliga sammanhang. I varje stift finns som exempel kontaktpersoner utbildade i att vara ett stöd för personer som varit utsatta för sexuella kränkningar i den kyrkliga miljön.

– Sexuella övergrepp sker i många miljöer i samhället, även i församlingar. Frågan kräver en ständig omvärldsanalys, konstaterar Inger Lise Olsen, handläggare för könsrollsfrågor i Svenska kyrkan.

Kyrkan reviderade för ett par år sedan sina riktlinjer ”Vad gör vi nu? Bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp.” De finns att ladda ner som pdf på www.svenskakyrkan.se

I riktlinjerna lyfts bland annat fram att även kvinnor kan vara förövare, att övergrepp mot pojkar och män är vanligare än vi tror, den ökande risken för sexuella övergrepp via de sociala medierna samt vikten av att ideella medarbetare förstår och tar sitt ansvar. ●

det händer

— HÄR PRESENTERAS ETT URVAL. KOMPLETTA PROGRAM HITTAR DU PÅ SVENSKAKYRKAN.SE/KARLSTAD, HAMMAROFORSAMLING.SE & SVENSKAKYRKAN.SE/GRAVA

SOMMARKVÄLLAR

DOMKYRKAN

Konserter

Onsdagar kl 20

3/7 Orgelkonsert med Stefan Kießling från Tomaskyrkan i Leipzig.

10/7 Sommarkonsert program ej klart.

17/7 Orgelkonsert med Mikael Wahlin.

24/7 Poetisk kammarjazz med TH Trio.

31/7 Sommarkonsert program ej klart.

7/8 Trio Prisma, cello, violin och piano.

14/8 Romanskonsert med Hannes Öberg, baryton och Erik Lissel, piano.

21/8 Sommarkonsert program ej klart.

28/8 Carl-Fredrik Fernandi, sopran-saxofon och Markus Wargh, orgel.

GRAVA KYRKA

Lördagar kl 18

29/6 Ensemble Crusell Lars och Birgitta Haglund, Sören Strid, Niklas Karlsson, Susanna Kling.

6/7 Emiliya Wiman och Åsa Gräsberg.

13/7 Sång från hjärtat Kent Lundberg och Malena Karlsson.

20/7 Musik i sommarkväll Jazz-fabriken.

27/7 Sofie Halvarsson, sång.

3/8 Under trädens kronor Sandra Halvarsson, Elin Svanström och Anna Stålfors.

HAMMARS GÅRD

Tisdagar kl 19

2/7 Akvarell Mattias von Wachenfeldt, klassisk gitarr.

9/7 Swing i sommarkväll Bengan trio. Repertoar ur "The great american song-book". G Gershwin, C Porter m.fl.

16/7 Orgel och säckpipa Johnny Larsson och Emil Kunze (OBS i Hammarö kyrka).

23/7 Bli min morgondag - tankar och visor om livsglädje och tillit med Sara Öhlén och Pelle Nordlander Duo.

30/7 Storbandsmusik Hammarö storband (OBS i Hammarö kyrka).

HERRHAGSKYRKAN

Torsdagar kl 19

27/6 Musik i sommarkväll Kören Sångkompaniet.

4/7 Klangfröjd i sommarkväll

Carambola – visor till gitarr, Mariann Eliasson, Majlis Lundberg, Helena Olsson, Ulla Olsson.

11/7 Musik i sommarkväll Johan Gund och Magnus Dölerud. Egen musik, jazzstandards, svenska visor, tolkningar av psalmer och ett och annat inslag av sydamerikansk folkmusik.

18/7 Blueskaps Hans Persson, Per-Åke Karlsson, Per-Olov Samuelsson, Ingvar Svensson.

25/7 Swing i sommarkväll Bengan Trio.

1/8 Jazz och visa i sommarkväll Helena Skyman Trio.

8/8 Musik i sommarkväll Ensemble ur Karlstads Kammarkör.

KRONOPARKSKYRKAN

Onsdagar kl 18.30 drop in fika, kl 19 gudstjänst, kl 19.30 musikunderhållning

26/6 Sånggruppen Kräm Anni Naurmansson, Erica Palm och Sarah Holm.

3/7 Duon JA! Jenny Sunesson Larsson och Arvid Lundtoft på sång och piano.

10/7 Musik från Finnskogen Pasi Pasanen, accordeon och Per-Thomas Eriksson, fiol, nyckelharpa och sång.

17/7 Från 1800-tal till 2000-tal -musik från de senaste 200 åren. Karin Wallmyr, viola, Tim Flinth, gitarr och sång och Stina Wallmyr Flinth, piano.

24/7 Isa Holmgren och Jonathan Sandblom på sång och gitarr. Musik av Simon & Garfunkel m.m.

31/7 Livets trådar i ord och ton Malin, Elsa, Ingrid och Magnus Linder.

7/8 Carmen Caeli Eftertanke och inspiration, frågor och förundran.

14/8 Barskkvartetten, nyskriven och traditionell folkmusik.

21/8 Sensommartoner med familjen Bäckmans, sång, fiol, flöjt och piano.

28/8 Bandet Nuff Said En kväll med alla livets musikstilar.

NORRSTRANDS KYRKA

Torsdagar kl 19

27/6 Jordgubbsskväll Norrstrands kyrkokör, Jennie Englund Utbult, violin, och Kajsa Liljegren.

4/7 kl 19 Kaffe – en smaksensation! Provmakning av olika kaffesorter och information om hur ditt kaffe kan göra världen mer rättvis. Anna Nordström, Löfbergs Lila.

11/7 Trumpetfrossa Klassisk musik mixat med jazz. Jonas Palsten, Clas Grumer och Per Rönnblom.

18/7 Pilgrimsträdgård Lär dig att skapa egna rum i din trädgård utifrån pilgrimernas ledord. Gabriella Mellgårdh, frilansjournalist och författare till boken Pilgrimsträdgård.

25/7 Kammarmusiktrio Mats Nilsson, Stephanie Erdmann och Helena Strömberg.

1/8 Konst och inspiration Annika Eriksson, konstnär. Kaffeservering.

8/8 Pianokonsert Schubert, Brahms med Ragnhild Pettersson, piano.

VIKENKYRKAN

Tisdagar kl 19

18/6 Vikenpojarna.

25/6 Lisa Nyberg, sång och Gunnel Holmgren, piano.

2/7 Karin Birgersson, sång och Annika Gustafsson, piano.

Söndagar kl 19

28/7 Charlotta Nelsson, sång och Mattias Böhm, piano.

11/8 Philip Albinsson, sång och Lisa Svanström, sång och piano.

VÄSTERSTRANDSKYRKAN

Tisdagar kl 18

25/6 Swingcats Emeritus.

23/7 Carlstad Traditional Jazz band.

27/8 Nordens längsta vattendrag (mer info sid 3).

ÄLVSBACKA KYRKA

Söndagar kl 18

Fika i Sockenstugan kl 17-18 och kl 19-20.

30/6 Gundegabaletten.

7/7 Jessica Andersson, sång med ackompanjator.

14/7 Christer Lindén och Calle Boman.

21/7 Strong Strings, finstämmd musik för strängar.

28/7 Tomas Bergström med vänner.

4/8 Visor i sommarkvällen, Rasmus Andersson och Sandra Zackrisson.

11/8 Sandy Wallgren Quintet, svängig jazz, kryddat med visor i folket.

18/8 Ida & Josef Kemmar med Sofia Hultin.

25/8 Cave Musica.

2013 0915

Kyrkoyal

Rösta fram dem som ska besluta om kyrkans framtida verksamhet

ÖVRIGA MUSIKARRANGEMANG

Torsdagar kl 12 Lunchmusik, fr o m 4/7 även visning av stora orgeln, Domkyrkan.

16/6 kl 18 Sommarkonsert med Skoghalls kyrkokör och Nova Cantica, Skoghalls kyrka.

7/8 kl 19 New Orleans Heat spelar jazz, Väse kyrka.

22/8 kl 19 Stråkkvartett med folk-musik, glasscafé, Råtorpskyrkan.

CAFÉER

GRAVA SOCKENSTUGA

24/6-1/8 kl 13-19.

HAMMARS GÅRD, HAMMARÖ KYRKA

24/6-4/8 kl 11-17.

MARIAGÅRDEN, SKATTKÄRR

Onsdagar 5, 12 och 19/6 samt 7, 14 och 21/8 kl 10-12.

RUDSKYRKAN

Mån-tors t o m 11/7 kl 13-16, öppnar åter 12/8. **Konstutställning** t o m 11/7 med Lars Norgren, målningar i olja och akryl.

VIKENKYRKAN VÄGKYRKA

Vardagar 17/6-12/7 kl 9-14, fika. Våffelcafé ons v25-31 kl 12-15.

VÄSTERSTRANDSKYRKAN

Ons-tors t o m v29 kl 13-16. Tis-tors v30-37 kl 10-14 enkelt fika utan kostnad.

16/6-28/8 **Konstutställning** Siv Swanberg, Ina Martinsson, Margareta Gustavsson och Ann-Katrin Åberg.

